

NIEDAWNO (314) *av*

W pisowni rozłącznej (205), w łącznej (109).

e oraz o jasne, a pochylone (w tym 3 r. błędne znakowanie).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVII w. s.v. dawno.

1. O czasie przeszłym; *nuper HistAl, Mącz, Modrz, Calep, JanStat, Cn; pronuper Mącz, Calep; haud diu Mącz, Cn; proxime Modrz, Cn; recenter PolAnt; modo, non diu, non pridem Mącz; annis superioribus Modrz; dudum, pridem Calep; haud dudum, proximo Cn (307) :*

a. *Na krótki czas przed określonym momentem, w niedalekiej przeszłości (301) : Mącz 250a; Pridem – Nie dawno, przed małym czasem. Calep 847b, [344]a, 710a, [860]a.*

Połączenie: »niedawno temu« (1): Haud diu est. Niedawno temu. Mącz 153c.

α. *W stosunku do momentu mówienia lub pisania (265) : Miłtrzu niedawno cie żydowie chcieli kamionowatz/ a a ty tam zaie ijdz chceś. OpecŻyw 67, 82v, 97v, 99v [2 r.]; OpecŻywList Cv; MiechGlab 23; LibLeg 7/31v, 33v [2 r.], 11/160; RejRozpr B2v; RejJóz F8; ZapWar 1545 nr 2627; LibMal 1546/113, 1547/131v, 1554/185v; RejKup e2, f7v, p2, Y; HistAl E6; iżaż dla tego ma być wyerzono kácerzowi/ który nyedawno ledwy przed pyącyądzyefyąť lat fyę vrodził KromRozm I Kv, A3, F4, H4. I4, I4v [2 r.], Kv; KromRozm II fv; Diar 41; GliczKsiąź O3v; GroicPorz A4v, f; KrowObr 18, 67, 127v, 165v; RejWiz 90v, 126, 144; OrzList c3; LeszczRzecz A4v; RejFig Bb2; RejZwierz 89v; OrzRozm A3v, E2, F3; BielKron 46, 113, 143v, 198v, 232 (17); KwiatKsiąź A3, Nv; Mącz 91a, 227d [2 r.], 255b [2 r.], 355c; OrzQuin K4v [2 r.], Lv, Q3; Prot B4v, D; náłz ięzyk nie iefť łam w łobie łtári/ [...] ále vrodził łie niedawno bárzo s Słowańłkiego. Górndworz F4v, B2v, D8, I7v, Nv [2 r.], O3v (17); HistRzym 43, 79; RejPos Ooov; BielSat B3v, C2; KuczKat a2; RejZwierc 50v, 52v [2 r.], 179, 234; BielSpr 65v; Pomniesz, jakoś niedawno powiadał o sobie, Że i siłą i mieczem nie miał zdołać tobie Waleczny Menelaus KochMon 34; WujJud A2, 15, 16v, 129v, 132, 154v; BudNT przedm a3v, c5, li6; CzechRozm 144v; ModrzBaz 77v, 118, 132v, 134v, 135, 140; SkarJedn 28, 333; Oczko 2; KochPs 87, 97; łzerzey około tego/ kto chce czytay ksiąźki ktorem niedawno wydał o łedności kościoła Bożego SkarŻyw 321, 27, 99, 300, 368, 498, 560; StryjKron 11; CzechEp 128, 267, 359, 423; NiemObr 63; KochFr 33, 124; KochWz 141; BielSen 15; KochPieś 8, 15; BielRozm 12; GórnrRozm E4, G2v [2 r.], H, 14; KochProp 7; ZawJeft 38; ActReg 159; GrabowSet T2v; wždy przecię tóż com niedawno łch M. Rycérłtwu włyłťkiému ná zieżdźie náłzym powiedźiał OrzJan 130, 6, 11, 64, 73, 87 (10); WyprPl B; WujNT przedm 8, s. 444; JanNKar D3v; SarnStat 178, 627, 830, 922, 1151; PowodPr 37; VotSzl D3v; CiekPotr 10; SkarKazSej 687a; Ten brzeg/ ktorymci dáłá/ niedáwnom kupiła. PudłDydo B3v.*

W przeciwstawięniach: »niedawno ... dziś (3), teraz (3)« (6): BielKron 70; Wefel łię mátko kościele S. [...] Nie dawnoś prze łch [dzieci swych] rozdziały rzewno płákáłá: á teraz zá łch zgodą [...] dziekuiefz. SkarJedn 269; KochEpit A2; BYłem oycem niedawno/ dziś niemam nikogo/ Coby mię ták zwał KochFr 37; ZawJeft 30; WysKaz 45.

Połączenia: »dopiero... niedawno« (1): to o niey rozumiefć/ iż Kátholiká łch závždy byłá [...]: á náłzáby [wiara] łię dopiero náleść nie dawno miałá. CzechEp 359.

»niedawno ... a już« (1): Pátrzayże go po chwili á on [*kwiatek*] fárbę mieni/ Nie dawno był rumiány á iuż lie zyeleni. *RejWiz* 83v.

»niedawno przed tym« [*szyk 1:1*] (2): Przed tim nie dawno [*Nuper*] profilifmy was y theras po wtore profimy/ ábyście nam przyfzli ná pomoc *HistAl* F7; *BibRadz* I 2d marg.

»niedawno temu« (1): Niedawno temu kiedym ia był we Włofzech/ był fláchćić ieden w Pizie *GórnDworz* Y7v.

»teraz (...) niedawno« [*szyk 27:2*] (29): *LibLeg* 7/33v, 11/25, 28; Na thego powyedzial yfch therafch nyedawno fuknya czarną fyall czlowiekovi zwoza *LibMal* 1543/75v, 1544/78v, 1545/94, 105, 107v, 1546/113 [2 r.] (14); *RejWiz* 157; Oto Defzpotá Koronowano w Wołofzech teraz niedawno bes Pápiefkiey mocy. *OrzRozm* C, C3, M3; *OrzQuin* Z4; *LeovPrzep* a4; *WujJud* 3v, 134; *OrzJan* 13, 74, 87; *CzahTr* D3.

Wyrażenia: »niedawno przeszły, przeminęły« (3 : 1); że po te látá nie dawno przelzłe [*hisce annis proximis*]/ Posłow źiemfkich bárzo wiele ná feymiech bywáło/ ktorzi [...] *ModrzBaz* 140v; *ZawJeft* 22; *LatHar* +7v; *SarnStat* 834.

»niedawno zeszyły, umarły; niedawno umrzeć, zejść« (4:1;1:1): yze czaffv niegdi Stephana woyewodi nyedawno vmarlego. mytho nyezwyczajnye [...] bilo wybyerano *MetrKor* 40/825; *Diar* 61; Trwáło potomftwo tego Piaftá áż do Kázimirzá wtorego/ z kthorego theż ieŕzeże y dziś Niemieckie kfiażętá fą/ á Mazowieckie nie dawno zeszyły. *BielKron* 342v; *OrzQuin* Rv; *RejZwierc* 169v, 267; *KolakCathOkuń* A2.

Szeregi: »nowo, (i) niedawno« (2): iż Papieżá teras nowo y niedawno ná tym Koncylium Florenckim poftánowiono być po wfzyftkim fwiećie przełożonym Bifkupem *KrowObr* 18; *Mącz* 251d.

»świeżo a niedawno« (1): Ieŕćići też iáwne pohánbienie Wieczzerzey Páńfkiey/ gdy chleb nofzą y chwałą/ [...] A ktemu iż świeżo á niedawno tę Trágedyá álbo Monftráncyá wymyślono. *WujJudConf* 241v.

αα. *O tekście* (27) : *KromRozm* I H4, I, Iv, I2v; pámyętafz iżemćići nyedawno okazał y dowyodł/ iż nyetym vmyŕflem piáli Ewányeliŕtowye *KromRozm* II f3v; *RejWiz* 124v; *BielKron* 206; *RejAp* 84v, 94v, 105v, 117v, 158 [2 r.], 163, 193v; Bo iákoś czytał y ŕlyŕzał niedawno/ iż áni fámi ich Doctorowie y o ich [*dusz*] mieyfcu y lthanie nie wiedzą. *GrzegŚm* 25; *RejZwierc* 43; *RejPosRozpr* c3v; *RejPosWstaw* [21²]v; *BudNT* Kk5v.

Połączenie: »przed tym niedawno« (1): Iáko fię to y przedtym nie dawno przypomináło. *CzechEp* 309.

Zwrot: »niedawno (w)spominać, wspomniany, pomieniony« [*szyk zmienny*] (4:1:1): że wezwanié do pana Chriŕtuŕa ieŕt dwoiakie/ Iedno poŕpolité/ iakié było/ Panny Marjiéi/ Elźbięty ŕ. Setnika/ Zacheuŕa i infzych niedawno wfpominanych *MurzNT* 93v, 108v; *KromRozm* III I2v; Quintilianus orator ktoregoŕmy nye dawno wfpomináli/ o tem tak piŕŕŕe *GliczKŕiŕż* K4v; *GórnDworz* R2v; *RejZwierc* 137v.

β. *W stosunku do momentu, o którym mowa (zwykle w przeszłości): niedługo przedtem* (30) : *FalZiol* V 15; *BielŻyw* 63; *RejPs* 116; *RejWiz* 97; *RejFig* Aa3v; *BibRadz* *Iudith* 4/2; á w ten czás niewiáfty

Rzymfkie nie dawno pobrane weszły śmieie między woylek *BielKron* 100, 192, 204v, 258, 344v, 382 (9); *BiałKaz* C3; Y powiadał świeżę rzecz ktora się była w Cyprze niedawno itała. *SkarŻyw* 99; *StryjKron* 225, 442, 577, 667; *KochSz* B4; *PowodPr* 62.

Połączenia: »niedawno pirwey« (1): gdiż niedawno pirwey powieał [*Nikodem*]/ iż wiemy pewnie żeś ty od Bogá przyżedeł *RejPos* 153v.

»przed tym niedawno« [*szyk 3:1*] (4): *LibMal* 1547/130; *BielKron* 1v; *HistHel* D; Ktore [*wiatry*] go przypędziły do miáltá iednego/ [...] Co ie Dydo/ niedawno przed tym zbudowała *PudłDydo* A2.

Wyrażenie: »niedawno zmarły« (2): ciągnął pod Cerniehow przeciw Iłasławowi Dawidowicu Xiążęciu drugiemu ftrijecznemu Brátu niedawno zmarłego Xiążęcią Iłasławá Kiiowfkiego *StryjKron* 225, 552.

b. *Od niedawna, przez niedługi czas licząc od początku do określonego momentu* (6) :

α. *W stosunku do momentu mówienia lub pisania* (5) : thenze wirschowfki rzeki myli panye day mv V. M. pokoy bocz nyedawno lyezi. *LibMal* 1545/102v; *OrzList* b2; Nie dawnomci w tym kraiu *PaprPan* B3; *BielSjem* 23; *GórnRozm* C3v.

β. *W stosunku do momentu, o którym mowa* (1) : Tedy [...] wdzięczne gronká vkażesz wftytkim ludziom oney nie dawno zroftey młodości fwey *RejZwierc* 24v.

2. *O czasie przyszłym: po niedługim czasie; recenter* *PolAnt*; *proxime, proximo* *Cn* (7) :

α. *W stosunku do momentu mówienia lub pisania: wkrótce* (5) : *KochOdpr* C4v, D2; A ci/ co mego vpádu fzukáią/ Sámi niedawno pomftę odnieść máią *KochPs* 90, 86; Gotnyćie Pánu o wierni poddáni Okázác rádość/ [...] Przyidzie niedawno/ że w dobrą nádzieię Polfkę odzieie. *KmitaPsal* A2.

β. *W stosunku do momentu, o którym mowa: niedługo po czym [po czym]* (2) : *LibLeg* 7/32v; ábowiem ná ten czás v nich nie dawno było po żniwiech. *BibRadz Judith* 4/3[5].

Synonimy: 1. *blisko, nowo, świeżo.*

Cf **DAWNO**